

SUOMEN PARAS KÄVELYKATU VALITTU

Valtakunnallinen kävelykatuviikonloppu 22.-24.5., nyt jo 19. kertaa. Sen kunniaksi Elävät Kaupunkikeskustat (EKK) -järjestö antoi valtakunnallisen keskustapalkintoraadin puheenjohtajalle TKT **Aulis Tynkkyselle** (040 014 3969) ja EKK:n tutkimus- ja kehittämisvastaavalle arkkitehti **Mikko Heikkilälle** (040 085 3993) tehtäväksi arvioida, missä Suomen 108 kaupungista on paras kävelykatu. Lopputuloksena on 10 parasta kävelykatua. Niistä jokainen on omasta näkökulmastaan valtakunnan ykkönen.

HELSINKI: Keskuskatu on Suomen **taiteellisin** kävelykatu hienoine Penrose-luonnonkivikuvioiteineen (arkkitehtina Yrjö Rossi). Upeat rakennukset eri aikakausilta reunustavat juhlanan kävelytilan. Laadukasta ja hienostunutta kaupunkiympäristöä.

JYVÄSKYLÄ: Kävelykatu on kaupungin asukaslukuun suhteutettuna Suomen **vilkkain** keskittäen jalankulkuvirrat. Kauppakeskusten sisäiset käytäväverkostot täydentävät kävelykadun jalankulkuympäristöä, jota aktiivinen tapahtumatuotanto elävöittää lisää.

JOENSUU: Kävelykatu ja tori ovat vahvassa liitossa esiintymislavan (investointi yli 2 miljoonaa euroa) välityksellä synnyttäen Suomen **tapahtumallisimman** kävelykadun. Torille on lisäksi rakennettu muhkea kauppahalli ravintolakeskittymineen ja toriparkkeineen (400 autopaikkaa). Torikadun joukkoliikennekatu vahvistaa kävelykeskustaa.

KUOPIO: Kauppakadun kävelykatu on ydin Suomen **laajimmalle** kävelykatuverkostolle rännikatuineen. Mualiman napa on tärkein osa kävelykeskustaa sijaiten kävelykatujen ”kainaloissa” uudehkoine kauppahalleineen ja toriparkkeineen (1300 autopaikkaa).

KOUVOLA: Manski on Suomen **kehitysvaiherikkain** kävelykatu. Aluksi oli kesäkävelykatu 1990-luvulla taiteellisin kioskirakennuksin, sitten valmistui arkkitehtuurikilpailun voittanut kävelykatu vaikuttavine ”katupuroineen” juuri ennen vuosituhannen vaihdetta. Nyt Manski valaistaa taianomaisen tunnelmallisesti.

MAARIANHAMINA: Kävelykatu pienessä kaupungissa (12 000 asukasta) on asukaslukuun suhteutettuna Suomen **kaupallisin**. Kävelykadun varteen on keskittynyt keskeisimmät kauppakeskukset kuten Sittkoff Gallerian ja upouusi Telegrafen Alkoineen. Lopputuloksena on elinvoimaista katutilaa herkän inhimillisellä mittakaavalla.

OULU: Rotuaari on Suomen **tunnetuin** kävelykatubrändi ja Isokatu on katettu innovatiivisesti säävapaaksi kauppakeskus Valkean kohdalla. Kävelykatuelämän vahva ohjelmallistaminen alkoi Oulussa jo 1980-luvulla legendaarisen Hemmo Kuuranhallan johdolla ja kauppiaiden verkostoituminen keskustayhdistykseksi levisi muihin kaupunkeihin.

ROVANIEMI: Kävelykatu on Suomen **ykköstalvikävelykatu** koristautuen yrittäjien kuusilla pimeään vuodenaikaan. Talvi saa Rovaniemellä olla talvi eikä kävelykatua edes yritetä

sulattaa. Suomen ensimmäinen Euroviisuvoitto on manifestoitu hauskasti Lordin aukiolla osaksi kaupunkikulttuuria ja -elämää.

TAMMISAARI: Suomen **ensimmäinen** kävelykatu avattiin vuonna 1966 (Raahe toiseksi vanhin 1975 ja Pori kolmanneksi vanhin 1977). Taidemuseo Chappe (avattiin 2023) tuo hehkuu. Pienen kaupungin oikeanmittakaavainen kävelykatu, joka toteutettiin kaupunkilaisten aloitteesta. Ollut esimerkkinä monille pikkukaupungeille.

VAASA: Suomen **vehrein** kävelykatu, jota reunustaa suuret ikilehmukset. Kaupungin halkaiseva puistokatu on oleellinen osa Vaasaa, sen ruutukaavaa ja mittakaavaa. Kävelykadun toteuttaminen puistokadulle on vaasalainen erikoisuus ja katutyypin ääntenä ainutlaatuinen Suomessa.

LYHYT KÄVELYKATUHISTORIA / Mikko Heikkilä ja Aulis Tynkkynen

Vuonna 1966 Suomen ensimmäiseen kävelykatuun tammisaarelaiset hakivat idean Kööpenhaminasta. Kävelykadut, eli autoliikenteen poistaminen kaupunkien keskeisimmältä kauppakadulta, tulivat Suomeen 1970-luvulla Ruotsista ja Saksasta. Vastustajat pelkäsivät liikenneongelmia, kauppojen kuolemaa ja sitä, että kävelykadut monistavat keskustat samanlaisiksi. Toisin kävi.

Yhteistä suomalaisille kävelykaduille on nyt se, että kivijalkakauppa ja kauppakeskukset ovat tiivistyneet kävelykatujen varsille. Asiakasvirrat ovat lisääntyneet, samoin keskustoissa vietettävä aika ja myös siellä käytettävä raha. Tämä on vauhdittanut keskustainvestointeja.

Kävelykatua ei pitäisi toteuttaa irrallisena rakenteena. Keskustan saavutettavuus pitää ensin varmistaa ja pysäköinti ratkaista esim. maanalaisilla pysäköintiratkaisuilla. Useimmat meistä ovat sekä autoilijoita, että kävelijöitä. Mutta autot eivät tee ostoksia.

Ilahduttavaa on se, että suomalaiset kaupungit ovat löytäneet omia tapojaan kävelykatujen ja kävelykeskustojen rakentamiseen vahvistamaan paikallista identiteettiä. Kävelykadut ovat vilkastuttaneet kaupunkielämää ympäri Suomea, kuten tämä ”Suomen 10 parasta kävelykatua” - listaus vahvistaa.

TOIMIVAN KÄVELYKADUN YLEISPERIAATTEET

Jalankulkija on kävelykadun kuninkaallinen:

- + on keskeisin ja tärkein osa laajempaa kävelykeskustaa ja/tai kävelykaupunkia
- + sijaitsee yleensä elävän kaupunkikeskustan kaupallisella keskipisteellä
- + sujuvasti saavutettavissa myös autolla (vähintään noin 200 metrin päähän)
- + parhaat kahvilat ja ravintolat ulkoterasseineen
- + tyylikkääts terassit ja laadukkaat terassikalusteet, jopa talvisin

- + erikoiskaupat ja putiikit kukoistavat
- + katupinnat on toteutettu korkealuokkaisesti esim. luonnonkivistä
- + vaikuttava valaistus lisää houkuttelevuutta etenkin pimeinä vuodenaikoina
- + katusulatus lisää käytettävyyttä etenkin talvella helpottaen esteetöntä liikkumista
- + paljon ”pop up” -tapahtumia ympäri vuoden, yllätyksellisiä ”stand up” -esityksiäkin
- + polkupyöriä ja potkulautoja talutetaan kävelykadulla